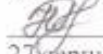

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«РОЖИЩЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛГІЙ
ІМЕНІ С. З. ГЖИЦЬКОГО»**

Випускова циклова комісія ветеринарних дисциплін

ПОГОДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Ольга НИЧИПОРУК
27 серпня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора коледжу

 Вячеслав ТАРАСЮК
27 серпня 2025 року

ПРОГРАМА

з освітнього компонента

Акушерство, гінекологія та біотехнології тварин

Розробник

Галузь знань

Спеціальність

Освітньо-професійна програма

Статус навчального компонента

Мова навчання

Леся НЕДОПАД

21 Ветеринарія

211 Ветеринарна медицина

Ветеринарна медицина

обов'язковий

українська

Програма ОК «Акушерство, гінекологія та біотехнології тварин» для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності 211 Ветеринарна медицина денної форми навчання складена на основі ОПП Ветеринарна медицина 20 червня 2024 р.

Розробник Леся НЕДОПАД

Програма обговорена на засіданні циклової комісії
Ветеринарна медицина

Протокол від 26 серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії Леся НЕДОПАД

Схвалено Педагогічною радою ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького»

Протокол від 27 серпня 2025 року № 8

1. ОПИС ОК Акушерство, гінекологія та біотехнології тварин

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	21 Ветеринарія
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Освітньо-професійна програма	Ветеринарна медицина
Характеристика ОК Акушерство, гінекологія та біотехнології тварин	
Статус	обов'язковий компонент
Загальна кількість годин	210
Кількість кредитів ЄКТС	7
Курсова робота (проект)	-
Форма оцінювання	екзамен
Форма навчання	денна
Рік підготовки	3 роки 10 місяців
Семестр	V, VI, VII
Аудиторні години	124
Лекції	44
Практичні заняття	70
Лабораторні заняття	10
Семінарські заняття	-
Самостійна робота	86

Примітка: співвідношення кількості годин (у відсотках):

аудиторних занять - 59 %

самостійна робота - 41 %

2. МЕТА ОК, ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Метою вивчення освітнього компонента Акушерство, гінекологія та біотехнології тварин є формування у майбутніх фахівців сучасної системи теоретичних знань і набуття практичних навичок щодо фізіології та патології статевих процесів, осіменіння тварин, запліднення, вагітності, родів і післяродового періоду, трансплантації ембріонів, прогнозування відтворної функції тварин, отримання та збереження молодняку, профілактики хвороб молочної залози, а також профілактики неплідності.

Предметом вивчення освітнього компонента Акушерство, гінекологія та біотехнології тварин є фізіологічні і патологічні процесом в організмі самок у період осіменіння, запліднення, вагітності, родів і

післяродового періоду, хвороби новонароджених і молочної залози; хвороби статевих органів самок, які виникають поза періодом вагітності, родів і післяродового періоду фізіологія і патологія статевої функції самців сільськогосподарських тварин.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента є вивчення фізіологічних закономірностей, які регулюють репродуктивну функцію тварин; сприяння підготовці фахівців покликаних вирішувати всі завдання щодо прогнозування та збільшення плодючості тварин, підвищення їх продуктивності, проведення діагностичних, попереджувальних та лікувально-профілактичних заходів.

Передумови вивчення є освітні компоненти: Анатомія та фізіологія сільськогосподарських тварин, Хірургія ветеринарної медицини, Тваринництво, зоогігієна та ветеринарна санітарія.

2.1. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (з ОПП розділу «Зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання» з шифрами):

РН1 - Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами в у тому числі з професійних питань.

РН2 - Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

РН3 - Використовувати дані анамнезу, епізоотичної ситуації, результати клінічних, лабораторних, інструментальних та інших досліджень.

РН6 - Дотримуватися основних понять з біобезпеки, біоетики, добробуту тварин.

РН9 - Брати участь у розробленні карантинних та оздоровчих заходів, застосовувати методи терапії тварин і профілактики хвороб різної етіології.

РН10 - Дотримуватися принципів роботи та правил експлуатації обладнання, приладів, інструментів, що застосовуються у ветеринарній медицині.

РН11 - Знати правила зберігання фармацевтичних засобів і біопрепаратів, шляхи їх застосування, раціонально використовувати ветеринарні засоби, обладнання та інше ветеринарне майно.

РН14 - Застосовувати зоогігієнічні і ветеринарні правила утримання та годівлі тварин.

ПН 15 - Дотримуватися правил безпеки життєдіяльності й охорони праці за фахової діяльності.

РН16 - Планувати професійну діяльність та оформлювати звітну, облікову і довідкову документацію.

Компетентності

Загальні компетентності (з ОПП розділу «Перелік компетентностей випускника» з шифрами):

ЗК1 - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК2 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 – Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5 – Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6 – Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Фахові компетентності (СК з ОПП розділу «Перелік компетентностей випускника» з шифрами):

СК2 - Здатність відбирати, етикетувати і упаковувати матеріал для лабораторних досліджень та оформлювати супровідні документи на нього.

СК3 - Здатність аналізувати дані анамнезу, епізоотичної ситуації, результатів клінічних і лабораторних досліджень з метою своєчасної діагностики хвороб різної етіології.

СК4 - Здатність виконувати профілактичні ветеринарно-санітарні заходи, карантинування та своєчасну ізоляцію хворих і підозрілих на захворювання тварин з метою запобігання захворюванню та загибелі тварин.

СК5 - Здатність здійснювати облік ветеринарних препаратів, засобів та іншого ветеринарного майна, забезпечувати їх збереження, раціональне використання.

СК6 - Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики, благополуччя тварин у професійній діяльності.

СК7 - Здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці під час фахової діяльності.

СК8 - Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

СК9 - Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

СК10 - Здатність використовувати знання й практичні навички у випадках виникнення та ліквідації заразних хвороб.

СК11 - Здатність контролювати дотримання ветеринарних вимог під час виробництва продукції тваринництва.

СК12 - Здатність надавати оперативну допомогу, здійснювати профілактику травматизму тварин та забезпечувати заходи щодо отримання здорового поголів'я.

СК13 - Здатність поширювати ветеринарні знання серед населення й працівників тваринництва, господарств різних форм власності.

СК14 - Здатність планувати професійну діяльність та оформлювати звітну, облікову і довідкову документацію.

СК15 - Здатність застосовувати знання основ біотехнології та генної інженерії за фахової діяльності.

У результаті вивчення ОК Акушерство, гінекологія та біотехнології тварин здобувач освіти повинен:

знати:

1. Знати правила техніки безпеки, особистої гігієни, асептики і антисептики.

2. Знати етіологію, патогенез та хвороб, аналізувати умови утримання, годівлі і експлуатації тварин, врахувати їх фізіологічний стан, видові, породні та індивідуальні особливості, знати способи та методи клінічних досліджень.

3. Знати етіологію та закономірності розвитку патологічного процесу незаразних хвороб тварин, шляхи їх проникнення, попередження та недопущення.

4. Здійснювати збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин. спроможність планувати, організовувати та здійснювати клінічні досліджування тварин і проб біологічного матеріалу.

вміти:

1. Здійснювати необхідні заходи з дотримання правил техніки безпеки та особистої гігієни.

2. Дотримуватись асептики та антисептики під час професійної діяльності. 3. Уміти оперувати основними поняттями біобезпеки та біоетики.

4. Аналізувати існуючі й новітні етичні проблеми біологічної та фармацевтичної галузей.

5. Аналізувати причини виникнення епізоотологічних ситуацій та інфекційних, та неінфекційних захворювань.

6. Організувати і проводити профілактичні обробки проти інфекційних та інвазійних хвороб, а також здійснювати диспансеризацію тварин з метою обґрунтованої профілактики хвороб та отримання якісної і безпечної продукції

3. ОБСЯГ ТА СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА Акушерство, гінекологія та біотехнології тварин

Форма навчання
Підсумкова форма контролю

денна
екзамен

№ теми	Назва розділу	Кредити ЄКТС	Кількість годин							
			Разом	Самостійна робота	Навчальні заняття					
					Всього					
						Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Штучне осіменіння сільськогосподарських тварин		73	28	45	13			32	
2.	Акушерство та гінекологія сільськогосподарських тварин		100	34	66	28		38		
3.	Гінекологія і андрологія сільськогосподарських тварин		37	24	13	3		10		
	Разом з ОК		210	86	124	44		48	32	

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
V - семестр			
1.	Вступ. Значення дисципліни. Морфофункціональні особливості будови і топографії статевих органів самок і самців різних видів с.-г. тварин	2	[1] с. 3 - 9
2.	Фізіологія осіменіння. Поняття про природне і штучне осіменіння самок тварин.. Стимуляція і синхронізація статевої функції самок. Фізіологія і осіменіння с.- г. тварин	2	[1] с. 34 - 36

3	Фізіологічні основи та методи одержання сперми від плідників Наукові і фізіологічні основи одержання сперми від плідників. Будова штучних вагін для бугая, барана, кнура, жеребця, кролів і самців птиці. Підготовка штучних вагін для взяття сперми від плідників. Умови в штучній вагіні для нормальної еякуляції при взятті сперми. Методи одержання сперми від плідників. Техніка взяття сперми від плідників на штучну вагіну. Інші способи взяття сперми від плідників, їх переваги і недоліки. Асептичний спосіб взяття сперми від плідників. Санітарно-гігієнічні вимоги до одержання сперми від плідників. Особливості і зовнішні ознаки еякуляції в плідників різних видів сільськогосподарських тварин	2	[1] с. 54 - 56
4	Фізіологія і біохімія сперми. Методи оцінки якості сперми Значення оцінки якості сперми. Склад і видові особливості сперми, її фізіологічні та біохімічні властивості. Спермії, їх будова і співвідношення в еякуляті, види та швидкість їх руху. Методи оцінки якості сперми: макро- і мікроскопічна. Оцінка якості сперми за її густотою та рухливістю спермійів. Визначення концентрації спермійів. Основні показники сперми для її розрідження та осіменіння самок. Оцінка розрідженої сперми. Оцінка якості розмороженої сперми	2	[1] с. 63 - 65
5	Технологія розрідження, зберігання та транспортування сперми Значення і необхідність розрідження сперми. Вимоги до розріджувачів: осмотичний тиск, реакція середовища, буферність і в'язкість. Застосування в середовищі антибіотиків, сульфаніламідних та інших препаратів. Біологічний контроль препаратів, які застосовують для виготовлення середовища для розбавлення сперми. Сучасні синтетичні середовища для розрідження сперми плідників. Способи зберігання сперми бугая, барана, кнура, жеребця при температурі 4-2 - 4-5 °С. Строки зберігання розрідженої сперми. Зберігання розрідженої сперми кнура, бугая та барана при кімнатній (що варіює) температурі 4-6 - 4-22°С. Синтетичні середовища за даного способу зберігання сперми. Підготовка сперми до заморожування. Технологія заморожування сперми, розрідження, еквілібрація і режим заморожування.	2	[1] с. 71-83

	Технологія заморожування сперми в гранулах, пайстах, ампулах. Захисні функції гліцерину при заморожуванні. Обладнання для заморожування, зберігання і транспортування. Кріогенне обладнання для зберігання сперми в рідкому азоті. Зберігання сперми при температурі - 196°C у рідкому азоті.. Способи упакування і перевезення розрідженої сперми. Санітарно- гігієнічні умови перевезення сперми		
6	Техніка штучного осіменіння самок і способи підвищення заплідненості. Способи осіменіння корів і телиць: візоцервікальний, маноцервікальний, цервікальний з ректальною фіксацією шийки матки, епіцервікальний. Інструменти для осіменіння корів і телиць та їх підготовка до осіменіння. Осіменіння свиней розрідженою спермою нефракційним і фракційним способами. Інструменти та прилади для осіменіння свиней та їх підготовка до осіменіння. Осіменіння кобил. Інструменти для осіменіння кобил. Особливості осіменіння самок птиці	3	[1] с. 87 - 104
Разом за V- семестр		13	
VI - семестр			
1	Запліднення. Фізіологія та діагностика вагітності Біологічні механізми, що забезпечують зустріч гамет. Перебіг процесу запліднення. Рух і тривалість життя спермійів і яйцеклітини	2	[1] с. 118 - 122
2	Вагітність: визначення, термінологія, види. Розвиток плоду і навколоплідних оболонок. Плацента плодова і материнська. Типи і функції плаценти	2	[1] с. 123 - 128
3	Методи діагностики вагітності в корів, кобил, овець, кіз, свиней та інших тварин. Лабораторні способи діагностики вагітності. Діагностика вагітності за допомогою сонографії	2	[1] с. 133 - 139
4	Роди. Визначення і термінологія родів. Нейрогуморальні механізми ініціації і регуляції родів. Передвісники родів	2	[1] с. 140 - 145
5	Розташування плода перед родами і під час родів. Взаємовідношення плода і родових шляхів. Перебіг родів. Родові перейми і потуги, контракція- ретракція. Допомога при нормальних родах	2	[1] с. 147 - 149
6	Післяродовий період і його перебіг у різних видів тварин. Інволюція статевих органів. Лохії. Ознаки нормального перебігу і закінчення післяродового періоду. Родильні приміщення.	2	[1] с. 153 - 156

	Молочна залоза. Годівля породіль, догляд за ними		
7	Патологія вагітності Основні причини патології вагітності тварин. Позаматкова вагітність. Передчасні перейми та потути. Залежування перед родами.	2	[1] с. 161 - 165
8	Патологія вагітності Кровотеча з матки. Водянка плодових оболонок. Набряк вагітних. Виворіт піхви. Перекручування матки	2	[1] с. 166 - 171
9	Аборти. Класифікація абортів, причини, економічні збитки. Наслідки абортів: розсмоктування, висихання, муміфікація, гнильний розклад. Приховані і відкриті аборти. Повні й неповні аборти. Лікування і. профілактика абортів	2	[1] с. 172 -175
Разом за VI - семестр		18	
VII - семестр			
1	Патологія родів і рододопомога Причини патологічних родів. Порушення динаміки родів: слабкі перейми і потути, бурхливі перейми і потути, сухі роди. Невідповідність плода до об'єму родових шляхів: звуження вульви, переддвер'я піхви, вузькість тазу і родових шляхів, звуження і спазм шийки матки, травми тазового поясу. Суть і особливості оперативного акушерства і його основні завдання. Підготовка і надання акушерської допомоги Акушерські інструменти. Родова допомога при невідповідності між розмірами плода та просвітом тазу матері, неправильних членорозміщеннях, положеннях, позиціях і двійнях. Фетотомія і показання до неї. Кесарів розтин	2	[1] с. 176 - 200
2	Патологія в післяродовий період Травми родових шляхів. Залежування після родів. Виворіт матки. Затримка посліду. Субінволюція матки. Поїдання посліду і приплоду. Післяродовий парез (післяродова гіпокальціємія). Післяродова еклампсія. Післяродовий невроз	2	[1] с. 201 - 217
3	Фізіологія і патологія новонароджених тварин Фізіологічні особливості новонароджених тварин (кровообіг, дихання, травлення, терморегуляція). Зовнішні і внутрішні фактори, які сприяють народженню слабкого молодняку. Молозиво, його склад і важливість. Вад розвитку і хвороби новонароджених тварин. Асфіксія, кровотеча з пупка. Запалення пупка. Фістула урахуса. Затримка меконію. Відсутність анального отвору	2	[1] с.218 - 227

4	Фізіологія і патологія молочної залози Анатомія молочної залози. Фізіологія молочної залози. Догляд за вим'ям і доїння. Клінічне дослідження вимені.. Хвороби вимені. Серозний набряк вим'я. Мастити в корів, поширення та економічні збитки. Етіологія маститів. Класифікація маститів (за А.П. Студенцовим). Гострі і хронічні мастити (серозний, катаральний, гнійний,. фібринозний, геморагічний); специфічні мастити (ящурний, туберкульозний, бруцельозний, актиномікозний); субклінічний мастит: його етіологія, патогенез, діагностика. Діагностика і диференціальна діагностика клінічного маститу. Ускладнення та наслідки при маститі. Функціональні розлади вим'я. Агалактія. Гіпогалактія, лакторея, молочні камені та їх види. Хвороби і аномалії дійок. Захворювання шкіри вим'я (дерматити, фурункульоз, папіломи дійок тощо)	2	[1] с. 228 - 257
5	Основні причини і форми неплідності Суть ветеринарної гінекології і андрології, їх завдання в боротьбі з неплідністю тварин. Класифікація неплідності за А.П. Студенцовим. Економічні збитки від неплідності. Неплідність і яловість. Основні причини і форми неплідності. Природжена і набута неплідність. Неплідність самців-плідників. Клінічне дослідження неплідних корів	2	[1] с. 258 - 268
6	Гінекологічні захворювання Стимулювання статевої функції тварин. Захворювання вульви і піхви. Хвороби шийки матки. Хвороби матки: гострі і хронічні ендометрити, новоутворення матки. Атрофія матки. Хвороби яєчників і яйцепроводів. Персистентне жовте тіло. Фолікулярні кісти. Кісти жовтих тіл. Гіпофункція і гіпоплазія яєчників. Німфоманія. Анафродизія. Андрологія - наука про патологію статевої функції самців (препуція, калитки сім'яників і їх придатків, статевого члена). Методи стимуляції статевої функції при різних формах неплідності тварин. Андрологічна диспансеризація	3	[1] с. 269 - 288
Разом за VII - семестр		13	
Разом		44	

4.2. Теми практичних (лабораторних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форми та засоби контролю	Рекомендована література
V - семестр				
1.	Особливості анатомії і фізіології статевих органів самок і самців. Вивчення будови і топографії статевих органів самок і самців різних видів с.-г. тварин за мікропрепаратами, муляжами, атласом, плакатами, забійному матеріалі	2		[1] с. 9 - 17
2.	Виготовлення розчинів: 0,9% натрію хлориду; 2,9% натрію цитрату; 1-2-3% натрію бікарбонату; 70° спирту-ректифікату; 0,02% фурациліну; 1-1,5% кальцинованої соди; 2-3 % вуглекислої чи двовуглекислої соди. Стерилізація вазеліну. Виготовлення ватних тампонів, марлевих серветок, паперових фільтрів. Обробка і знезараження посуду та інструментів автоклавуванням, кип'ятінням, фламбуванням, знезараження 70° спиртом- ректифікатом, ультрафіолетовим опроміненням	2		[4] с. 39-43
3.	Підготовка інструментів і матеріалів. Збирання та підготовка штучних вагін і спермоприймачів для одержання сперми від плідників. Санітарна обробка плідників, манежу перед взяттям сперми. Одержання сперми від плідників	4		[4] с.43-51
4	Ознайомлення з технологічними і ветеринарно-санітарними правилами роботи зі спермою плідників. Оцінка якості сперми: візуальна, мікроскопічна; оцінка одержаної сперми за густотою та рухливістю спермійів. Визначення концентрації сперми за допомогою лічильної камери, фотоелектрокалориметра, за стандартами, за сучасною технологією - на аналізаторі якості статевих клітин	4		[4] с. 54-57
5	Визначення відсотка живих і мертвих, нормальних і патологічних форм спермійів. Вивчення впливу на спермії світла, низької і високої	4		[4] с. 58-70

	температур, води і різних розчинів: дистильованої води, 0,9—1—3% натрію хлориду; 2,9—3,5% натрію цитрату; 2-3% натрію гідрокарбонату; 0,02% фурациліну, 70° та 96° спирту-ректифікату; диму тютюну та парів дезрозчину			
6	Ознайомлення з правилами зберігання компонентів синтетичних середовищ. Приготування синтетичних середовищ (розріджувачів) для розрідження сперми бугая, барана, кнура, жеребця і самця птиці. Розрідження сперми плідників різних видів. Оцінка якості розрідженої сперми на рухливість сперміїв	2		[4] с. 72-75
7	Ознайомлення з технікою безпеки під час роботи з кріогенним обладнанням. Вивчення конструкції термосів для короткочасного зберігання сперми бугая, барана, кнура і жеребця, а також обладнання для тривалого зберігання сперми плідників. Ознайомлення з будовою кріогенного обладнання. Розморожування гранул, облицьованих гранул за харківською технологією, у паєтах і міні-тубах	4		[4] с.76-80
8	Підготовка робочого місця, інструментів і приладів для штучного осіменіння сільськогосподарських тварин. Вивчення ветеринарно-санітарних правил під час штучного осіменіння, загальних правил осіменіння самок	2		[1] с. 80-86
9	Виявлення статеві охоти в самок і визначення оптимального часу осіменіння. Підготовка самок і техніка до штучного осіменіння. Освоєння техніки штучного осіменіння самок (корів — візоцервікальним, манocerвікаль- ним, цервкальним з ректальною фіксацією шийки матки, епіцервікальним, свиней — фракційним та нефракційним методами, овець -	4		[4] с. 28-38 [4] с. 86-100

	візоцервікальним, кобил - візоматковим та маноматковим способами)			
10	Ознайомлення із сучасними селекційними центрами (екскурсія, сучасні навчальні відеофільми). Ознайомлення з обліково-звітною документацією племпідприємств і пунктів штучного осіменіння. Вивчення календаря оператора з штучного осіменіння і діючих інструкцій. Складання замовлень на інструменти, матеріали, обладнання. Вивчення прав та обов'язків оператора із штучного осіменіння	4		[1] с. 111-117
	Разом за V- семестр	32		
VI – семестр				
1	Вивчення на макропрепаратах будову плаценти, плодових оболонок і пупкового канатика в різних видів тварин. Визначення віку плодусДіагностика вагітності в різних видів тварин зовнішніми та внутрішніми методами. Ознайомлення з лабораторними методами діагностики вагітності за слизом, молоком, кров'ю, гормонами та сонографічним	10		[4] с. 131-133
2	Організація роботи родильного відділення (у фермерських та індивідуальних господарствах). Підготовка тварин до родів. Надання допомоги при нормальних родах. Прийом новонароджених і обробка пуповини. Догляд за новонародженими і породіллями. Годівля новонароджених, Прибирання і дезінфекція приміщення. Підготовка молочної залози до годівлі новонароджених	4		[2] с. 202-208
3	Проведення сакральнo-епідуральної блокади, накладання швів на вульву. Лікування хворих вагітних тварин	6		[1] с. 163-170
	Разом за VI - семестр	20		
VII - семестр				
1	Ознайомлення з акушерськими інструментами. Робота на фантомі з набуття навичок виправлення неправильного положення,	4		[4] с. 173-176

	передлежання, позиції і членорозміщення. Надання допомоги тваринам з родовою патологією			
2	Освоєння способу оперативного (мануального) відділення посліду в корів та інших тварин, прийомами надання допомоги тваринам при вивороті матки. Освоєння методів лікування хворої тварини з післяродовим парезом, прийомів лікування хвороб статевих органів (застосування розчинів, емульсій, мазей, порошоків тощо). Лікувальні засоби, що застосовують у післяродовій патології. Проведення профілактичних заходів щодо післяродової патології	6		[4] с. 201-208
3	Вивчення системи клінічного дослідження тварин із хворобами молочної залози. Освоєння методів діагностики і проведення лікувальних процедур при маститах. Діагностика субклінічних маститів у корів. Освоєння технікою новокаїнових блоkad, застосування тепла і холоду, масажу вимені. Вивчення лікарських засобів при хворобах молочної залози. Проведення профілактичних заходів щодо захворювань молочної залози	8		[4] с. 215-236
4	Проведення гінекологічного дослідження тварин та акушерсько-гінекологічної диспансеризації тварин. Складання заходів боротьби з неплідністю і яловістю. Методика визначення збитків від неплідності худоби	4		[4] с. 241-246
5	Освоєння методів діагностики гінекологічних захворювань (традиційні та за новітньою технологією), терапії самок при гінекологічних захворюваннях (вагінальне, маткове введення лікарських речовин, новокаїнової, гормональної, оперативної та фізіотерапії). Застосування при цьому інструментів, апаратури, обладнання	6		[4] с. 253-259
Разом за VII - семестр		28		
Разом		80		

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
V - семестр			
1.	Утримання і використання племінних плідників, що забезпечують їх статеву активність, одержання повноцінної сперми. Вплив годівлі на статеву систему плідників і якість сперми. Норми годівлі і структура раціону для плідників різних видів сільськогосподарських тварин	4	[1] с. 38-41
2.	Значення моціону для плідників і його види. Особливості утримання і годівлі плідників у літній та зимовий періоди. Режим використання плідників. Безпека праці під час роботи з плідниками, запобігання буйній поведінці. Порушення статевої функції у плідників, методи профілактики та їх усунення	4	[1] с. 41-46
3.	Методи підвищення відтворювальної здатності племінних плідників (систематичний моціон, режим використання, туалет калитки, масаж сім'яників). Відбір, вирощування та підготовка самців до використання	4	[1] с. 46-50
4.	Дихання і гліколіз (фруктоліз) спермій. Дія на спермії умов зовнішнього середовища	2	[4] с. 61-66
5.	Визначення відсотка живих спермій способом зажиттєвого фарбування. Визначення виживання, резистентності та прогнозу запліднювальної здатності спермій	2	[4] с. 58-61
6.	Теоретичні і практичні основи заморожування сперми. Причини загибелі спермій поза організмом, анабіоз і його значення при зберіганні сперми. Способи попередження температурного шоку спермій	4	[1] с. 75-76
7.	Техніка безпеки під час роботи з кріогенним обладнанням, його знезараження. Транспортування розрідженої сперми. Термоси, посудини Дьюара та інші пристосування для зберігання і транспортування сперми, яку зберігають при різних температурних режимах	4	[1] с. 83-85
8.	Трансплантація ембріонів. Можливості трансплантації в підвищенні продуктивних якостей тварин. Технологія трансплантації ембріонів. Вимивання ембріонів, їх оцінка,	4	[1] с. 85-108

	зберігання. Інструменти для одержання і пересадки ембріонів. Технологія пересадки ембріонів		
Разом за V - семестр		28	
VI - семестр			
1	Біологічна реакція самки на сперму	4	[1] с. 120-122
2	Живлення зародка і плода в окремі фази його розвитку. Критичні періоди розвитку ембріона і плода. Взаємозв'язок між матір'ю і плодом	4	[1] с. 125-129
3	Тривалість вагітності в тварин. Зміни в організмі вагітних самок. Утримання вагітних тварин. Утримання корів у сухостійний період	4	[1] с. 130-131
4	Особливості родів у різних видів тварин	4	[1] с. 146-147
5	Годівля, догляд і утримання породіль. Організація рододопомоги. Зрілий плід	4	[1] с. 151-152
6	Правила прийому новонароджених	4	[1] с. 156-157
7	Додаткова та несправжня вагітність	4	[3] с. 293-294
Разом за VI – семестр		28	
VII - семестр			
1	Акушерське дослідження. План акушерського дослідження	4	[1] с. 177-178
2	Травми тазового поясу	2	[1] с. 180-181
3	Післяродова інфекція (септицемія, піємія, септикопіємія)	4	[3] с. 413-424
4	Профілактика хвороб післяродового періоду	2	[1] с. 217-218
5	Догляд за новонародженими тваринами. Годівля новонароджених тварин	2	[1] с. 218-222
6	Профілактика хвороб новонароджених тварин	2	[1] с. 226-228
7	Вплив зовнішніх факторів на розвиток і функцію молочної залози	4	[1] с. 236-238
8	Особливості маститів у різних видів тварин	2	[1] с. 250-251
9	Профілактика маститів	2	[1] с. 251-252
10	Плодючість і неплідність сільськогосподарських тварин. Малоплідність	2	[1] с. 258-259
11	Комплекс заходів боротьби з неплідністю та яловістю тварин	2	[1] с. 265-266
12	Гінекологічна диспансеризація корів і телиць	2	[1] с. 266-267

Разом за VII - семестр	30	
Разом	86	

5. ВИДИ ЗАНЯТЬ, МЕТОДИ І ФОРМИ НАВЧАННЯ

Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття (лекції, практичні та лабораторні заняття), самостійна робота, практична підготовка, консультації, індивідуальні завдання, дистанційне навчання.

Освітні технології: традиційні, інтерактивні, інформаційно-комунікативні...

6. КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Для визначення рівня засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань та вмінь:

- поточний контроль за темами і змістовими модулями;
- іспит (VII семестр)

Поточний контроль проводиться викладачами на аудиторних заняттях усіх видів. Основною метою поточного контролю є перевірка рівня підготовки здобувачів освіти до виконання конкретних завдань; проміжний контроль має на меті оцінити знання, вміння та практичні навички, набуті унаслідок засвоєння теоретичного і практичного матеріалу після вивчення логічно завершеної частини освітнього компонента (навчальної дисципліни/інтегрованого курсу). Основним завданням як поточного, так і проміжного контролю є забезпечення зв'язку між викладачами та здобувачами освіти в процесі навчання, управління навчальною мотивацією.

Поточний контроль може проводитись в усній формі під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Результати поточного контролю (поточна успішність) з освітнього компонента є базовою інформацією під час проведення заліку.

Об'єктами поточного контролю є:

-активність та результативність роботи здобувача освіти протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;

- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю;
- виконання завдань самостійної роботи здобувачем освіти.

Поточний контроль рівня знань **може проводитись як:**

- 1) усне опитування за контрольними запитаннями;
- 2) виконання практичних вправ і завдань;
- 3) письмовий контроль (контрольна робота за варіантами або тестування).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному етапі здобуття освітньо-професійного ступеня та/або на завершальних етапах.

Підсумковий контроль **може проводитись:**

- в письмовій та/або усній формах
- з використанням комп'ютерних технологій.

Формою підсумкового контролю є семестровий контроль рівня знань, умінь, навичок здобувачів освіти. Семестровий контроль проводиться у формах семестрового іспиту освітнього компонента щодо обсягу навчального матеріалу, визначеного програмою ОК Акушерство, гінекологія та біотехнології тварин. Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю іспиту з ОК Акушерство, гінекологія та біотехнології тварин, якщо він (здобувач) виконав усі види робіт, передбачені програмою.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у системі загальної профільної освіти

Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	10	Здобувачі освіти мають міцні знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення, аргументувати їх
	11	Здобувачі освіти на високому рівні володіють узагальненими знаннями в обсязі та в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Здобувачі освіти мають системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення
Достатній	7	Здобувачі освіти правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії
	8	Знання здобувачів освіти є достатніми. Здобувачі освіти застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності
	9	Здобувачі освіти добре володіють вивченим

		матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
	4	Здобувачі освіти з допомогою викладача відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Здобувачі освіти відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Здобувачі освіти виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
Початковий	1	Здобувачі освіти розрізняють об'єкти вивчення
	2	Здобувачі освіти відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Здобувачі освіти відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконують елементарні завдання

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти

Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5	Відмінно	Здобувач освіти демонструє систематичне та глибоке знання матеріалу в обсязі матеріалу лекцій, практичних, лабораторних, семінарських занять, матеріалів, рекомендованих для самостійної роботи, а також додаткової літератури. Демонструє вміння аналізувати інформацію.
4	Добре	Здобувач освіти виявляє належне знання навчальної програми курсу, виконує усі завдання, але при цьому допустив незначні помилки і мав невеликі недоліки. Як правило, оцінка «добре» ставиться здобувачам освіти, які показали систематичний характер знань з дисципліни, уміння аналізувати факти й події.

3	Задовільно	Здобувач освіти має знання основного матеріалу навчальної програми курсу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і професійної діяльності. На заняттях поводить себе пасивно, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.
2	Незадовільно	Здобувач освіти не зміг показати необхідний рівень знань для подальшого навчання, допустив значні помилки або взагалі не виконав завдання

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ветеринарне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин: навч. посіб. / Овчарук В.М., Н.П. Овчарук Н.П., Яблонський В.А., Сорока Н.М. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2021. 300 с.

2. Акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин: підручник / Г. Х. Харута та ін. Київ : Аграрна освіта, 2013. 445 с.

Додаткова :

1. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології : підручник / В. А. Яблонський та ін. Вінниця : Нова Книга, 2006. 587с.

2. Яблонський В.А. Практичне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології: навч. посіб. Київ : Мета, 2002. 319 с.

3. Про затвердження Інструкції зі штучного осіменіння корів і телиць : Наказ Міністерства аграрної політики України від 1.06.2001 р. № 230

Інтернет-ресурси:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2498-12>

Електронний підручник Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин : http://nmcbook.com.ua/product_mfo.php?products_id=117

Електронна бібліотека на навчальній платформі Moodle

<http://mdl-college-lnuvmbt.com/>

Навчальні відеофільми:

Техніка одержання сперми від бугаїв-плідників.

Організація роботи племпідприємства.

Методи штучного осіменіння корів і телиць.

Оцінка якості сперми.

Штучне осіменіння свиней та інші.